

Nationale mål for reduktion og genbrug af emballager

Forslag:

Der skal sættes nationale mål for øget genbrug og reduktion af emballager. Forslag til konkrete mål:

- o Emballageaffald skal reduceres med 25 % i 2025 og 50 % i 2030.
- o Genbrug skal udgøre en stigende andel af markedsført emballage: 10 % i 2025, 15 % i 2027 og 50 % i 2030.
- o 25% af alle drikke- og fødevarer beholdere, der sættes på markedet i Danmark i 2025, skal være genbrugelige, stigende til 80 % i 2030.

Der er hårdt brug for at fremme reduktion og genbrug af emballage i Danmark. Vi er det land i EU, der producerer mest affald pr. indbygger¹, og når man kigger på det overordnede forbrug, så havde Danmark allerede den 28. marts i år opbrugt den andel af klodens resurser, der burde række til et helt år². Det har tilmed længe været et erklæret mål for danske politikere at knække affaldskurven, men det er endnu ikke lykkedes. Tværtimod steg vores emballageforbrug med 30 % over den sidst opgjorde 5 års periode³. En stor del af emballagen består af plastik, som er vanskeligt at genanvende, hvoraf en stor andel går tabt efter kun én livscyklus⁴.

I EU's emballage- og emballageaffaldsdirektiv er der fastsat mål for at øge *genanvendelsen* af emballager, men der er ikke sat mål for at *reducere* mængden emballager og sikre, at flere emballager kan *genbruges*. Det betyder en skævvredet incitamentstruktur, hvor producenter i dag har et større incitament for at designe emballage, der kan genanvendes, end at skære ned på emballage og udvikle emballage, der kan vaskes og bruges igen. Flere andre EU-lande har som resultat af dette indført nationale genbrugsmål som tillæg til det udvidede producentansvar.

Med nationale genbrugsmål kan incitamentet til investering i genbrugs løsninger øges, mens reduktionsmål skal sikre, at mængden af emballage på markedet reduceres. Samlet skal målene sikre, at indsatser og investeringer i højere grad rettes mod affaldsforebyggelse og øget genbrug end som det er i dag mod genanvendelse og en stigende emballageproduktion.

Inspiration fra andre lande⁵

Danmark bør lade sig inspirere af andre lande, hvoraf flere har haft udvidet producentansvar på emballage i årevis, men hvor man i en erkendelse af, at udvidet producentansvar i sig selv ikke nævneværdigt reducerer emballagemængder eller øger genbrug, har indført nationale genbrugs- og/eller reduktionsmål.

Østrig: Genbrugsmål for drikkevarer beholdere: 25% i 2025 og mindst 30% i 2030 skal være genbrugelige. Reduktionsmål for engangsplastikemballage, som skal reduceres med 20% i 2025 (baseline 2018).

¹ Kilde: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Municipal_waste_statistics

² <https://www.overshootday.org/newsroom/country-overshoot-days/>

³ <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2020/12/978-87-7038-246-5.pdf>

⁴ <https://dakofa.dk/vidensbank/plast/>

⁵ https://wechoosereuse.org/wp-content/uploads/2022/04/WeChooseReuse_EffectiveTargets_def.pdf

Frankrig: Genbrugsmål: 5% af al emballage skal være genbrugeligt i 2023 og 10% i 2027.

Tyskland: Genbrugsmål for drikkevarebeholdere: 70% skal være genbrugelige.

Portugal: Genbrugsmål: 30% af al emballage skal være genbrugeligt i 2030.

Rumænien: Genbrugsmål: 5% af al emballage skal være genbrugeligt i 2020 stigende med 5% årligt frem til 2025.

Sverige: Genbrugsmål: Mindst 20% af al emballage skal være genbrugelig i 2026 og mindst 30% i 2030 (baseline 2022).

Det danske marked er klar

Der er flere eksempler på innovative virksomheder i Danmark, som arbejder på at udvikle genbrugsløsninger, hvor man vasker og bruger igen i stedet for at smide ud. Det drejer sig bl.a. om emballagefri supermarkeder, genopfyldelige madbokse til takeaway, genbrugskaffekopper, genopfyldelig emballage til plejeprodukter og genbrugsposer/kasser til e-handel. Internationalt findes der også eksempler på reduktionsløsninger, fx spiselige, usynlige emballager⁶ og lasermærkning til at mærke frugt- og grønt helt uden emballage⁷.

Men der er hårdt brug for lovgivning, som øger incitamentet for virksomhederne til at rykke væk fra engangskulturen og over til flergangsbrug og mindre emballage.

Derudover viser en undersøgelse foretaget af Analyse Danmark for Plastic Change, at hele 90% af de adspurgte danskere er klar til at returnere flere emballager med pant⁸.

Skræmmende globale tal

Hvert år bliver der udledt 8-12 mio. ton plastik til i verdenshavene. Det svarer til en lastbil fyldt med plastik, der tømmes ud i havene hvert minut⁹. Med den nuværende udvikling står denne udvikling til at eskalere yderligere, og det anslås, at udledningen vil være tredoblet i 2040 til at 29 mio. ton plastik udledes i havet hvert år¹⁰. Det anslås, at plastikemballage udgør omkring 50% af alt menneskeskabt affald i verdenshavene¹¹.

⁶ <https://fortune.com/2020/09/21/apeel-cucumbers-walmart-plastic-food-waste/>

⁷

<https://www.theguardian.com/sustainable-business/2017/jan/16/ms-and-swedish-supermarkets-ditch-sticky-labels-for-natural-branding>

⁸

<https://plasticchange.dk/videnscenter/90-af-danskerne-ville-returnere-deres-madvareemballager-hvis-der-var-pant-paa/>

⁹ <https://ellenmacarthurfoundation.org/the-new-plastics-economy-rethinking-the-future-of-plastics>

¹⁰ <https://www.pewtrusts.org/da/research-and-analysis/articles/2020/07/23/breaking-the-plastic-wave-top-findings>

¹¹ <https://www.nature.com/articles/s41893-021-00720-8>